

Fylkesmannen i Rogaland

Miljøvern avdelingen

Vår dato: 04.12.2009
Vår referanse: 09/12366

Kristin Espeset, Tlf: 51 56 88 78
Einar Haualand, Tlf: 51 56 89 25

Inspeksjonsrapport

Inspeksjonsrapport nr.: 2009.068.I.MVARO

Dato for inspeksjonen: 15.10.2009

Informasjon om kontrollert virksomhet

Navn: Norsk Varme- og Energiproduksjon AS, (Grødaland Energisentral)	Virksomhetens org.nr.: 981 408 144
Adresse Serviceboks 603, 4606 Kristiansand S	Virksomhetens telefon:
Kommune/kommunenr.: 1119	Bransjenr. (NACE-kode): 40 - Elektrisitet-, gass-, damp- og varmtvannsforsyning

Tilstede under inspeksjonen

Fra virksomheten: Svein Rypestøl Øyvind Egge John Børge Vikanes	Fra Fylkesmannen: Einar Haualand Kristin Espeset
--	--

Rapportens innhold

Rapporten beskriver de avvikene og anmerkningene som ble konstatert under inspeksjonen.

Følgende hovedtema ble kontrollert:

- Mottakskontroll avfall
- Utslippskontroll luft
- Utslippskontroll vann

Rapportens status

Denne rapporten har status som foreløpig. Dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil i rapporten innen 2 uker etter at rapporten er mottatt, er rapporten å anse som endelig.

Resultater fra inspeksjonen

Kontrollen avdekket 2 avvik i forhold til regelverket

Oppfølging etter kontrollen

Virksomheten plikter å rette avvikene. Fylkesmannen pålegg virksomheten å gi en skriftlig tilbakemelding med bekreftelse på at forholdene er brakt i orden og redegjøre for de gjennomførte tiltakene. Frist for skriftlig tilbakemelding er: 01.02.2010

Pålegg om skriftlig tilbakemelding er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 49. Vedtaket kan påklages innen tre dager etter at pålegget er mottatt, jf. forvaltningslova § 14. En eventuell klage bør grunngis og skal sendes Fylkesmannen.

Informasjon om vedtak om tvangsmulkt

Dersom Fylkesmannen ikke har mottatt en rettidig tilbakemelding fra virksomheten, som godtgjør at avvikene er rettet, vil Fylkesmannen vurdere å ta i bruk tvangsmulkt. Vedtak om tvangsmulkt fattes med hjemmel i forurensningsloven § 73. Tvangsmulkt kan fastsettes som en løpende mulkt (som løper inntil virksomheten har godtgjort at avvikene er rettet) eller som en engangsmulkt (som påløper dersom virksomheten ikke har gitt en tilbakemelding innen en nærmere angitt frist som godtgjør at avvikene er rettet). Før et ev. vedtak om tvangsmulkt fattes, vil virksomheten bli forhåndsvarslet og gitt anledning til å uttale seg, jf. forvaltningsloven § 16.

Varsel om kontrollgebyr

Virksomheten skal betale gebyr for kontrollen, jf krav i *forskrift om begrensning av forurensning* (forurensningsforskriften) § 39-6 "Gebyr for kontroll av inntil en dags varighet i virksomheter med tillatelse".

Fylkesmannen forhåndsvarsler med dette at det vil bli fattet vedtak om fastsetting av en gebyrsats for gjennomføring av kontrollen. Merknader til varslet kan sendes Fylkesmannen innen 2 uker, jf § 16 i forvaltningsloven.

Ved kontroll i virksomheter med tillatelse skal det betales gebyr etter faste satser basert på virksomhetens risikoklasse. Virksomheten er plassert i risikoklasse 2 og kontrollgebyret blir derfor kr. 14 400,-.

Marit Sundsvik Bendixen
ass. fylkesmiljøvernssjef

Kristin Espeset
senioringeniør

Kopi til:
Statens forurensningstilsyn
Hå kommune
Norsk Protein AS

Definisjoner

Avvik:

Overtredelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen, for eksempel overtredelse av krav i forurensningsloven, produktkontrollloven og forskrifter hjemlet i disse lovene eller krav og vilkår fastsatt i dispensasjoner.

Anmerkning:

Forhold som miljøvernmyndighetene mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse og miljø og som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Tvangsmulkt:

Myndighetene har mulighet til å vedta tvangsmulkt for å sikre at ulovlige forhold rettes. En tvangsmulkt kan gis som et engangsbeløp eller være løpende inntil forholdet er rettet.

Avvik

Følgende avvik ble konstatert under Fylkesmannen sin inspeksjon:

Avvik 1: Mottakskontrollen av avfall fungerer ikke tilfredsstillende

Avvik fra:

- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften), § 10-5 Registrering og kontroll av mottatt avfall.
- Tillatelse etter forurensningsloven til avfallsforbrenningsanlegg, Norsk Varme- og Energiproduksjon AS (Grødaland Energisentral) [heretter kalt Norsk Varme] datert 05.12.2005, vilkår 2, jfr vilkår 1.

Grunnlaget for avviket er krysset av og kommentert under.

FORBRENNING AV ULOVLIG AVFALL

a) Mottakskontrollen er ikke tilstrekkelig til å hindre forbrenning av avfall som ikke er tillatt å forbrenne.

Kommentarer:

Norsk Varme kontroller ikke selv mottatt avfall, men baserer seg på brenselleverandørens (sorteringsanlegget til Veidekke Gjenvinning Rogaland AS) kvalitetssikring.

Det er framlagt en Veidekke-prosedyre (BS 9 Produksjon B9 Brensel, datert 10.01.07), som beskriver forbehandling og kvalitetssikring av brenselet som leveres til Norsk Varme.

Norsk Varme som er ansvarlig i forhold til tillatelsen, må foreta en egen mottakskontroll av avfallet. Dette gjelder uansett om Veidekke har egne prosedyrer for kontroll eller ikke. Veidekkes prosedyrer gir bare en indikasjon på at avfallet mest sannsynlig er godt sortert. Norsk Varme har et selvstendig ansvar for å kontrollere at anlegget rent faktisk mottar avfall det har lov til å brenne i henhold til utslippstillatelsen.

Mottakskontrollen er sannsynligvis mindre krevende for Norsk Varme enn for andre forbrenningsanlegg fordi bedriften bare forholder seg til én leverandør. Mottakskontrollen bør være risikobasert, slik at antallet kontroller (f.eks.stikkprøvene) står i forhold til sannsynligheten for å finne "ulovlig" avfall. Dette må baseres på erfaringer Norsk Varme gjør seg over tid. Interkontrollforskriften § 5 nr. 7 krever at virksomheten har "rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav" satt i for eksempel utslippstillatelsen. Det innebærer at Norsk Varme skal kunne vise til at virksomheten har et system for mottakskontroll, og at dette er godt nok.

b) Virksomheten har hatt hendelser med forbrenning av ulovlig avfall.

Kommentarer:

c) Virksomhetens avviksbehandling er mangelfull for oppfølging av hendelser med forbrenning av avfall som ikke er tillatt å forbrenne.

Kommentarer:

d) Systemet for registrering av mengdene med mottatt avfall fordelt på leverandørene er mangelfullt.

Kommentarer:

ANSVARSFORHOLD/OPPLÆRING

e) Personell som gjennomfører mottakskontroll av avfall på virksomheten, har ikke god nok oversikt over hvilke avfallstyper som det ikke er tillatt å forbrenne.

Kommentarer:

f) Opplæringen av personell som skal gjennomføre aktiviteter knyttet til mottakskontrollen av avfall, er mangelfull.

Kommentarer:

g) Virksomheten har uklare ansvarsforhold for gjennomføring av mottakskontroll av avfall og intern/ekstern rapportering av resultatene fra kontrollen.

Kommentarer:

Annet grunnlag for avviket:

Avvik 1 a) medfører i realiteten avvik på punktene 1 e) til g)

Avvik 2: Utslippskontrollen til luft er mangelfull

Avvik fra:

- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften), § 10-15, § 10-21 og vedlegg III.
- Tillatelse etter forurensningsloven til avfallsforbrenningsanlegg, Norsk Varme- og Energiproduksjon AS (Grødaland Energisentral) datert 05.12.2005, vilkår 4 og 6.

Grunnlaget for avviket er krysset av og kommentert under.

OVERSKRIDELSER AV UTSLIPPSGRENSENE

a) Utslippene til luft for følgende komponenter har overskredet grensene i tillatelsen i 2008:

Kommentarer:

Det er ikke gjennomført eksterne målinger i 2009. Dette skyldes at anlegget feilaktig drives etter tidligere tillatelse av 19.04.2002, der det bare var krav om årlig ekstern måling. Gjeldende tillatelse er i samsvar med avfallsforskriften kapittel 10, og har krav om to årlige eksterne målinger av tungmetaller og dioksiner.

Virksomheten har over tid hatt overskridelser av utslippsgrensen for NO_x. Ved leverandørens service på måleinstrumenter i august 2009 ble det konstatert, og rettet feil ved utstyret.

Støv:

- Overskridelse av døgnmiddel, jf avfallsforskriften § 10-23 a), jf vedlegg V a). Kravet er ingen overskridelse av døgnmiddel. I egenrapporten rapporteres den høyeste verdien til å være 25 mg/Nm³, grensen er 10 mg/Nm³. Det framgår ikke av egenrapporten om det har vært flere overskridelser av døgnmiddelverdien.
- Halvtimesmiddel, jf §10-23 b), jf vedlegg V b) er ikke rapportert.

CO:

- Overskridelse av døgnmiddel, jf avfallsforskriften § 10-23 c), jf vedlegg V d) første strekpunkt. Kravet er at 97 % av målingene må overholde døgnmiddelkravet 50 mg/Nm³. Fylkesmannen kan ikke vurdere om døgnmiddelkravet er overholdt, da antall overskridelser ikke er rapportert i forhold til døgnmiddelverdi.
- Halvtimesmiddel er ikke rapportert, jf avfallsforskriften § 10-23 d), jf vedlegg V d) andre strekpunkt. Kravet er ingen overskridelser av denne middelverdien.
- Timinuttersmiddel er ikke rapportert, jf avfallsforskriften § 10-23 d), jf vedlegg V d) andre strekpunkt. Kravet er ingen overskridelse av denne middelverdien.

HCl:

- Overskridelse av døgnmiddel, jf avfallsforskriften §10-23 a), jf vedlegg V a). Kravet er ingen overskridelser. I egenrapporten rapporteres den høyeste verdien til å være 13 mg/Nm³, grensen er 10 mg/Nm³.
- Halvtimesmiddel er ikke rapportert, jf avfallsforskriften § 10-23 b), jf vedlegg V b).

SO₂:

- Halvtimesmiddel er ikke rapportert, jf avfallsforskriften § 10-23 b), jf vedlegg V b).

NO_x:

- Overskridelse av døgnmiddel, jf avfallsforskriften §10-23 a), jf vedlegg V a). Kravet er ingen overskridelse av døgnmiddel. I egenrapporten rapporteres den høyeste verdien til å være 432 mg/Nm³, grensen er 200 mg/Nm³. Det framgår ikke av egenrapporten om det har vært flere overskridelser av døgnmiddelverdien.
- Halvtimesmiddelverdi er ikke rapportert, avfallsforskriften §10-23 b), jf vedlegg V b).

TOC:

- Overskridelse av døgnmiddel, jf avfallforskriften §10-23 a), jf vedlegg V a). Kravet er ingen overskridelse av døgnmiddel. I egenrapporten rapporteres den høyeste verdien til å være 15 mg/Nm³, grensen er 10 mg/Nm³. Det framgår ikke av egenrapporten om det har vært flere overskridelser av døgnmiddelverdien.
- Halvtimesmiddelverdi er ikke rapportert, avfallforskriften §10-23 b), jf vedlegg V b).

HF:

Målt av ekstern konsulent bare en gang i 2008. I følge tillatelsens vilkår 6.2, jf avfallforskriften §10-21, første ledd, b) skal denne parameteren måles minimum hver sjettede måned.

60 timers kravet:

Virksomheten hadde i følge egenrapporteringen for 2008 overskridelser av utslippsgrenser i betydelig mer enn 60 timer, jf utslippstillatelsens vilkår 7 og avfallsforskriften § 10-29.

Formuleringen i § 10-29 "unormale driftsforhold som forårsaker at fastsatte utslippsgrenser overskrides" refererer til alle utslippsgrenser uansett midlingstid (dvs. både døgn-, halvtime- og timinuttersmiddel).

Det er et faktum at opp- og nedkjøring av anlegget er "kritiske faser", spesielt mht. CO. EU-direktivet er imidlertid klart på at opp- og nedkjøring i utgangspunktet skal regnes med (så lenge det brenner avfall inne i anlegget). Det er altså ikke noe norske myndigheter har føyd til i forskriften.

Det er likevel et spørsmål om overutslipp under **planlagte** opp- og nedkjøringer skal regnes med når 60-timers regelen praktiseres. Forskriften nevner overskridelse av utslippsgrensene "som følge av teknisk uunngåelige forstyrrelser eller svikt". Strengt tatt er ikke en planlagt opp- og nedkjøring (for eksempel i forbindelse med en revisjon) en "teknisk uunngåelig forstyrrelse". Det virker også rimelig at planlagte opp- og nedkjøringer kan holdes utenom siden virksomheten da vil ha større kontroll med anlegget i motsetning til en uventet hendelse hvor virksomheten må stenge ned fordi det har oppstått en plutselig unormal situasjon.

Vår tolkning av forskriften er derfor at overutslipp under planlagte opp- og nedkjøringer ikke regnes med ift. 60-timers regelen. Virksomheten står likevel ikke fritt til å kjøre opp og ned så mye en ønsker, i så fall brytes første setning i § 10-29 som sier at man skal "hindre at det oppstår unormale driftsforhold som forårsaker at fastsatte utslippsgrenser overskrides".

Prosedyrer:

Det er ikke blitt fremlagt internkontrollprosedyrer som viser hvordan Norsk Varme skal gjennomføre målinger, og rapportere sine utslippstall.

b) Virksomheten har mangelfulle rutiner for å følge opp overskridelser av utslippsgrensene til luft i tillatelsen.

Kommentarer:

Det er i pkt a) oppsummert de avvik Norsk Varme har registrert i 2008. Det er ikke fremlagt prosedyre som viser hvordan disse overskridelsene blir fulgt opp for sikre at utslippskravene i framtiden blir overholdt.

c) Virksomheten har utilstrekkelige rutiner for å sikre at temperaturen i forbrenningsgassen er minst 850 °C (1100 °C ved forbrenning av farlig avfall).

Kommentarer:

REPRESENTATIVE MÅLINGER

e) Utslippsmålinger til luft er ikke gjennomført halvårlig for følgende komponenter som er angitt med utslippsgrenser i tillatelsen:

Kommentarer:

f) Utslippsmålingene til luft har ikke blitt gjennomført ved representative produksjons- og driftsforhold ved virksomheten.

Kommentarer:

g) Målestedene gir ikke representative målinger av utslippene til luft.

Kommentarer:

KVALITETSSIKRING AV MÅLINGENE

h) Prøvetaking og analyser av utslipp til luft utføres ikke etter anerkjent standard. Virksomheten har ikke framlagt dokumentasjon på at metodene som benyttes, gir like gode og pålitelige resultater som anerkjent standard.

Kommentarer:

i) Prøvetaking og analyser av utslipp til luft utføres ikke av akkrediterte instanser.

Kommentarer:

j) Utslipp som er høyere enn utslippsgrensene i tillatelsen, blir ikke tatt med i beregningen av totale årlige utslipp.

Kommentarer:

k) Måleusikkerheten til utslippsmålingene til luft er ikke angitt i måleresultatene.

Kommentarer:

KALIBRERING/VEDLIKEHOLD/KONTROLL AV MÅLEINSTRUMENTER

l) Kontinuerlige måleinstrumenter for måling av utslipp til luft blir ikke kalibrert/vedlikeholdt/kontrollert minst hver 12. mnd eller i samsvar med anbefalingene fra leverandørene av instrumentene, jf avfallsforskriften § 10-28, jf vedlegg III nr. 4.

Kommentarer:

Virksomheten har ikke framlagt prosedyrer som viser hvordan måleutstyret kalibreres, vedlikeholdes og kontrolleres.

Det er heller ikke framlagt prosedyre som viser hvordan analyseresultater fra eksterne målinger (parallellmålinger) benyttes for å kalibrere eget måleutstyr.

Standarden *NS-EN 14181 Luftundersøkelse. Utslipp fra stasjonære kilder - Kvalitetskontroll av automatiske målesystemer* er gjeldene standard i Norge. Standarden gjelder for de anleggene som er omfattet av avfallsforskriften - kapittel 10 om forbrenning av avfall. Standarden setter krav til kvalitetssikring av automatiske målesystemer.

m) Temperaturmålerne for måling av temperatur i forbrenningsgassen, blir ikke kalibrert/vedlikeholdt/kontrollert i samsvar med anbefalingene fra leverandørene av målerne.

Kommentarer:

ANSVARSFORHOLD/OPPLÆRING

n) Virksomheten har uklare ansvarsforhold for gjennomføringen av utslippskontrollen til luft.

Kommentarer:

Mottatte stillingsbeskrivelser og avtale mellom Norsk Varme og nåværende Norsk Protein AS (NP) gir ikke et klart bilde av ansvarsforholdene ved Grødaland Energisentral.

o) Opplæringen av personell som skal gjennomføre aktiviteter knyttet til utslippskontrollen til luft, er mangelfull.

Kommentarer:

Kommentaren til avvik i 2 n) bidrar til klarhet om hvem som er ansvarlig for opplæring. Norsk Varme som har tillatelse etter forurensningsloven har delvis delegert ansvar på dette området til NP.

p) Virksomheten har uklare ansvarsforhold for gjennomføring av intern/ekstern rapportering av resultatene fra utslippskontrollen til luft. Overskridelser av utslippsgrensene i tillatelsen blir ikke rapportert til myndighetene.

Kommentarer:

Avvik 3: Utslippskontrollen til vann er mangelfull

Avvik fra:

- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften), § 10-17, § 10-24 og vedlegg3
- Tillatelse etter forurensningsloven til forbrenning av avfall til (navn på virksomhet), datert xxx

Grunnlaget for avviket er krysset av og kommentert under.

OVERSKRIDELSER AV UTSLIPPSGRENSENE

a) Utslippene til vann for følgende komponenter har overskredet grensene i tillatelsen i 2008-2009:

Kommentarer:

b) Virksomheten har mangelfulle rutiner for å følge opp overskridelser av utslippsgrensene til vann i tillatelsen.

Kommentarer:

REPRESENTATIVE MÅLINGER

c) Utslippsmålinger til vann er ikke gjennomført årlig for følgende komponenter som er angitt med utslippsgrenser i tillatelsen:

Kommentarer:

d) Utslippsmålingene til vann har ikke blitt gjennomført ved representative produksjons- og driftsforhold ved virksomheten.

Kommentarer:

e) Målestedene gir ikke representative målinger av utslippene til vann.

Kommentarer:

KVALITETSSIKRING AV MÅLINGENE

f) Prøvetaking og analyser av utslipp til vann utføres ikke etter anerkjent standard. Virksomheten har ikke framlagt dokumentasjon på at metoden som benyttes, gir like gode og pålitelige resultater som anerkjent standard.

Kommentarer:

g) Prøvetaking og analyser av utslipp til vann utføres ikke av akkrediterte instanser.

Kommentarer:

h) Utslipp som er høyere enn utslippsgrensene i tillatelsen, blir ikke tatt med i beregningen av totale årlige utslipp.

Kommentarer:

KALIBRERING/VEDLIKEHOLD/KONTROLL AV MÅLEINSTRUMENTER

j) Vannmengdemålerne blir ikke kalibrert/vedlikeholdt/kontrollert minst hver 12.mnd eller i samsvar med anbefalingene fra leverandørene av instrumentene.

k) Prøvetakingsutstyr for måling av utslipp til vann, blir ikke kalibrert/vedlikeholdt/kontrollert i samsvar med anbefalingene fra leverandørene av utstyret.

Kommentarer:

ANSVARSFORHOLD/OPPLÆRING

l) Virksomheten har uklare ansvarsforhold for gjennomføringen av utslippskontrollen til vann.

Kommentarer:

m) Opplæringen av personell som skal gjennomføre aktiviteter knyttet til utslippskontrollen til vann, er mangelfull.

Kommentarer:

n) Virksomheten har uklare ansvarsforhold for gjennomføring av intern/ekstern rapportering av resultatene fra utslippskontrollen til vann. Overskridelser av utslippsgrensene i tillatelsen blir ikke rapportert til myndighetene.

Kommentarer:

Annet grunnlag for avviket: